

BÁCSMÉGYESI NAPILÓ.

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:

Helyben: egész évre 16 kor. félévre 8 kor,
negyed évre 4 kor. Vidékre: egész évre 20 kor,
félévre 10 kor. negyed évre 5 kor.
Egyes szám ára: 6 fillér.

Megjelenik naponként reggel, kivéve hétfőn.

Laptulajdonosok és főszerkesztők:

JANIGA JÁNOS dr. és VOJNICH GYULA dr.

Szerkesztőség:

Kossuth-u. 12. sz., Manojlovits ház. Telefon sz. 11

Kiadóhivatal:

HEUMANN MÓR könyvkereskedése, Szabadkán.
Telefon sz. 85,

Nemzeti politika.

Irta: Tonos Gusztáv.

Körülbelül két évtizede annak, hogy állami életünk a »magyar nemzeti politika« eszméje után indul azóta, hogy Apponyi Albert gróf, politikánk ezen kimagasló alakja, ez irányban kitűzte a zászlót s megfogalmazta azon messzevágó eszméket, melyeknek megvalósításától függ nagyrésztben állami életünk kiépítése nemzeti irányban, 67-es alapon. Ennek a politikának alap gondolata az, hogy a magyar nemzeti állam eszméjét érvényre kell juttatni a magyar állam minden intézményében, hogy annak szelleme töltse be egész társadalmunkat, közigazgatásunkat, tudományunkat, iskolánkat, kereskedelmünket, iparunkat és a mi fő, hadseregünket is, a melynek keretében eddig legkevésbé érvényesült. Annak hódoljanak a nemzetiségek is, a melyek, fájdalom, eddigelé oly kevésse alkalmazkodtak azon államnak szelleméhez, a melynek területén laknak, a melynek áldásait élvezik, a melynek szárnyai alatt oltalmat, jó létet, műveltséget találtak és fognak mindig találni, ha hű fiaik fognak lenni.

Hiba volna azonban azt állítani, hogy az új nemzeti irány megindulása előtt a magyar politikában semmi nemzeti tartalom nem lett volna. Bizonyára, hogy csak az újabb időkről emlékezzünk, Széchényi Istvánnak, Kossuth Lajosnak, meg Deák Ferencznek a politikája emínter magyar politika volt. Ha mások voltak is a módszerben, egyeztek a célban: a nemzeti állam kiépítésének gondolatában. Az Apponyi-féle nemzeti irány Széchényi és a Deák nemzeti irányának a folytatása s attól mindenekfelelt csak abban tér el, illetve azt abban egészíti

ki, hogy rendszerbe foglalta 67-es alapon mindazon eszméket és kívánalmakat, melyek a kiegyezés alapján állva nemzeti irányban felállíthatók. Apponyi ezekért az eszmékért és kívánalmakért küzdött hosszú politikai pályáján s bár neki magának sok keserőséget okozott is velők, s mint mondják, azoknak köszönheti a kegyvesztettséget is, politikai életünket nemes tartalommal töltötte meg, mely végtelen fontosságánál és messzevágóságánál fogva forduló pontot fog alkotni a magyar nemzet történetében. S bár ő maga politikai helyzeténél fogva nem vett is részt az obstructióban, neki köszönhető, hogy a szabadelvű pártban meggyőződésé lett, hogy a magyar hadsereg jövőbeli fejlesztése csak ebben az irányban történhetik. Sőt az ő kezdeményezésének kell tulajdonítani azt is, hogy a függetlenségi és negyvennyolcás párt fölvette a harcot a bécsi körökkel szemben s követelte a kiegyezési törvény idevágó pontjának teljes életbe léptetését.

Az obstructió ugyan a katonai javaslatok és báró Fehérváry honvédelmi miniszter bukásán kívül más pozitív eredményt e pillanatban nem mutathat fel, de nem szabad kicsinylenünk azt a szellemi eredményt sem, hogy a magyaránú obstructió világosan megérlette a nemzetben azt a felfogást, hogy 67-es alapon is lehet magyar nemzeti hadsereg, s a katonai körök lelkébe is bevészte, hogy immár 67-es alapon is számot kell vetni a magyar hadsereg magyar jellegének a gondolatával. Igen, magyar hadsereget akarnak! Magyarok vagyunk testben lélekben. Országunknak 18 millió lakosa van, melynek fele nyelvre nézve is magyar, van magyar kulturánk, magyar hagyományunk, ezen a földön csak magyar állam állhat fenn, a hadseregre

számtalan milliót áldozunk, melynek nagy része a magyar ember verejtékes munkájának a gyümölcse: kell lenni magyar nemzeti hadseregnek is, mely hus a mi húsunkból, vér a mi vérünkől s melyet ugyanazon szellemnek kell betölteni, mely betölti a mi lelkünket, a mi magyar gondolkodásunkat, magyar érzésünket!

És jöjjön bár miniszterelnöknek Khuen Héderváry vagy bárki, ez elől az irányzat elől többé nem térhet ki, mert ha ki akar térni, vagy el akarná fojtani, szemben fogja találni magával a magyar nemzet minden hű fiát, melynek a haragja el fogja söpörni, mint elsöpörte az erőszak miniszterelnök jelöltjét, úgy hogy nyoma sem maradt működésének a nemzet életében.

A magyar nemzeti politikának legdicsebb eredménye a magyar nemzeti hadsereg fölállítása lesz.

Khuen Héderváry a királynál.

Gróf Khuen Héderváry ma reggeli 6 órakor érkezett meg Bécsbe és egyenesen a Bankgasseban levő magyar házba hajtatott. Ott már előzetesen berendezték számára a miniszterelnök rendelkezésére álló helyiségeket, melyeket Khuen-Héderváry a mai nappal már véglegesen birtokába is vett.

Délelőtt háromnegyed 9 órakor Khuen-Héderváry elhajtattott a Burgba és az ugynevezett marsall lépcsőn át ment be a király apartamentjaiba.

A kihallgatás féltízeg tartott. Gróf Khuen-Héderváry bejelentette, hogy a királytól kapott megbízásnak sikeresen eleget tett és előterjesztette az új kabinet listáját, melyet a király el is fogadott, azonnal alá is írván a kinevezéseket.

Röviden jelentést tett még Khuen-Héderváry az általános politikai helyzetről, azután ismét visszament a Bankgasseba.

Az új kormány.

Az új kormány névsora, melyet Khuen-

VILÁGIRODALOM !!

Ügyvédek, orvosok, bírák, mérnökök s a nagyközönség szives figyelmébe ajánjuk, hogy a világ-irodalom összes termékeire **osekely havi részlet:örlesztés** mellett előfizethetni, s ez által a nagyértékű irodalmi és művészi becsértékű munkákat a szerényebb viszonyok között élő ember is könnyen megszerezheti magának.

A világirodalmi munkákból kiemeljük a következő műveket:

Corpus Juris Hungarici	20 díszes kötet havi részl.	6 kor.
Dárday: Törvénytár	17	6
Bókay: Belgyógyászat	6	7
Orvosi Kézi Atlaszok	10	4
Brehm: Állatok Világa	10	3
Nagy Képes Világtörténet	12	3
A Magyar Nemzet Tört.	10	4
Pallas Nagy Lexikona	18	4
Rákosi (Sipulus) munkái	16	3
Báro Eötvös József művei	20	4

Magyar Remekirők	61 díszes kötet havi részl.	4kor
Remekirők Képes Könyvt.	50	3
Eötvös Kérolv munkái	12	4

Előfizetéseket a fenti nagyértékű művekre s a világ-irodalom összes műveire elfogad:

Kondor Ottó

SZABADKA, Bajza-u., Fazekas palota.

Héderváry ma a király elé terjesztett és a melyet ő felsége el is fogadott, a következő:

Miniszterelnökség és belügy: Khuen-Héderváry.

Pénzügy: Lukács László.

Földmivelés: Darányi Ignác.

Közoktatásügy: Wlassics Gyula.

Igazságügy: Plósz Sándor.

Kereskedelem: Láng Lajos.

Honvédelem: Kolozsváry Dezső.

Király személye körül: Khuen-Héderváry (ideiglenesen.)

Horváth ügyek: Tamasics Miklós.

Az új honvédelmi miniszter.

Az új honvédelmi miniszter, Kolozsváry Dezső, tényleges szolgálatban lévő vezérőrnagy lévén, mint ilyen nem lehetne a képviselőház tagja. Ennek következtében a király már ma rendelkezési állományba helyezte Kolozsváry tábornokot.

Hír szerint Kolozsváry már legközelebb föl is lép valamelyik kerületben.

Miniszterek esküje.

A régi kabinet fölmentésére és az új kormány tagjainak kinevezésére vonatkozó királyi kéziratokat a hivatalos lap holnap, vasárnap reggel fogja közölni.

Szóll Kálmán és báró Fejérváry Géza számára, hír szerint, külön legfelsőbb kéziratok készülnek.

A Khuen-Héderváry-kabinet tagjai még ma este Bécsbe érkeznek és holnap délelőtti 11 órakor mennek el ünnepies kihallgatásra a királyhoz, hogy letegyék a hivatalos esküt.

Khuen-Héderváry ma Bécsben marad, hogy úgy Goluchovszky közös külügyminiszterrel, mint Körber osztrák miniszterelnökkel érintkezésbe lépjen.

Több világosságot!

A szülők (tisztelet a kivételnek) leginkább ilyenkor, tanév végén és a tanév elején mutatnak fokozottabb érdeklődést az iskolai dolgok iránt, épen ezért — tanév végére érvén — sietek ezt az alkalmat megragadni, és egyet-mást elmondani gyermekeink iskoláztatása érdekében,

Fü-gyermekeink iskoláztatásáról kívánok ez alkalommal megemlékezni.

A kivándorlók.

— Irta: Lukács István. —

I.

A hajón.

Az »Alligator« a genuai kikötőben már felszedte horgonyait, hatalmas kerekei csapkodására mozgásba jött a hajó, mire a gránitkoczkás kőpart peremétől elvált. Azután keresztül siklott a sok más kis és nagy hajó között ki a sik tengerre. Kéményeiből hatalmas füst-felhő szállt föl, mely úgy uszott utánna a víz felületén, mint egy nagy fekete fátyol. A tenger sima volt és csendes. A hullámok ezüst gyöngyszemekben hullottak szét a hajóorra előtt.

A hajó fedélzetén a zsbongást mély csöndesség váltotta föl. Meredt szemekkel néztek az utazók a szárazföld felé, mely mindinkább homályba veszett utánuk. Még fel sem ocsudtak elfogultságukból, már a szárazföldből nem láttak mást, mint a magas hegyek kék ormait. Azután azokat is elnyelte a távolság szürkésege.

Ott haladt már a hajó a tenger végtelen kék síkján. Fenn az égen néhány fehér felhő követte őket, ezeken kívül nem láttak mást mint eget és vizet.

Ha a gyermekek városunkban az elemi iskola 4 osztályát elvégezték és a szülők tovább kívánják őket iskoláztatni, két ut áll nyitva előttük: vagy a gymnásiumba, vagy pedig a polgári iskolába adják. Szabadka város lakóinak számához viszonyítva, igen kevesen vannak, kik a polgári iskolában tanulnak. Nem hogy évről-évre a lakosok szaporodásának arányában növekednék az említett iskola tanulóinak száma, hanem vagy ugyanannyi, vagy — mint a most befejezett tanévben is — kevesebb. Ezen visszás helyzetről a most kiadott Értesítő-ben megemlékezik a helybeli polgári fiúiskola igazgatósa is és mindjárt megemlíti az okot is, mely ezen nem természetes állapotot előidézte. Nevezetesen azt hozza fel okul, hogy ez évben érvényt szerzett azon miniszteri intézkedésnek, mely szerint a polgári iskola egyes osztályaiba csak azok vehetők fel, kik életkoruknál fogva rendes iskoláztatás esetén az illető osztályba illenének.

A fent jelzett intézkedés következtében, mondjuk, hogy a felvételnél visszautasított 10 tanuló, vagy, hogy igen sokat mondjunk 15; még ezekkel a visszautasítottakkal együtt is igen kicsiny lett volna a létszám, hiszen még így sem érte volna el a tanulók száma a 200-at, pedig így nagy városban, mint Szabadka, egy ilyen iskolába nem 200, de legalább 500 tanulóknak kellene járnia.

Hogy a székes-főváros és a szomszédos Szeged polgári iskoláit ne is említsem, Arad, Miskolcz, Szombathely, Ujvidék, Hodmező-Vásárhely, N.-Becserek, Galgóc stb. Szabadkánál jóval kevesebb lakost számláló városok polgári iskolái tanulóinak létszáma jóval több.

Nézetem szerint nem is az az igazi oka annak, hogy városunk polgári iskoláját *aránylag* oly csekély számú tanuló keresi fel, a mire a nevezett iskola igazgatója rámutatott. Hát akkor mi idézi elő ezt a természetellenes állapotot? Kétféle körülmény. Az egyik a szülők azon nem egészséges hite, mely szerint azt vélik, hogy csak abban az esetben tesznek eleget szülői gondoskodásuknak, csak úgy látják biztosítva gyermekeik jövőjét, ha a tudományos pályák egyikére nevelik, ha diplomához juttatják őket. Mi sem természetesebb, mint az, hogy ily körülmények kö-

zött csak a legvégső szükségben adják gyermekeiket a polgári iskolába, de annál jobban ellepik a gymnásiumot, nem számolva azzal, hogy van-e nekik, a szülőknek, annyi anyagi-, gyermekeiknek pedig annyi szellemi ereje, a mennyi szükséges a tudományos pályák valamelyikére képesítő diploma megszerzéséhez. Különösen az intelligens elem irtózik még csak a gondolatától is annak, hogy gyermekét ne orvos, ügyvéd, mérnök stb.-nek, hanem gyakorlati embernek nevelje. Az intelligensebb iparos, kereskedő, tisztviselő, ha még oly szerény megélhetési viszonyok között él is és ha egyszerre 2-3 fiú-gyermekét kell is taníttatnia, valamennyiből diplomás embert akar faragni, de az iskoláztatás későbbi éveiben látja be, hogy erre nem képes, ehhez kevés az ő anyagi-, gyermekeinek pedig esetleg szellemi tőkője. Ennek következtében azon szomorú tapasztalatra jut, hogy gyermekéből nem tudományos, hanem félművelt, tudományos munkára nem képzett, a gyakorlati munkától irtózó embert nevelt.

Nagy ritkán találkozunk szülőkkel, kik meggondolva az előbb felsoroltakat, hajlandók lennének gyakorlati pályára szánni gyermekeiket és így ennek mintegy előkészítő iskolájában, a polgári iskolában taníttatni, de látják, hogy városunk, az ország harmadik városának polgári iskolája olyannyira nem felel meg a legszükségesebb paedagogiai követelményeknek, hogy a szülők e miatt is tartózkodnak gyermekeiket ezen iskolába adni. Ez a körülmény pedig elsősorban abban leli magyarázatát, hogy a tanerők szegénytelen csekély fizetése következtében egyik-másik tanszék betöltésére nem akad képesített ember és így ezen tanszégeket óraadókkal töltik be, vagy amely tanszékre akad képesített egyén, az csak a kedvező alkalomra vár, s ha lehetséges itt hagyja Szabadkát.

Igy van ez a szóban levő iskola fennállása óta évről-évre. Már pedig a napnál világosabb, hogy mily kárára válik az iskolának a tanerők fojtonos változása és olyanok alkalmazása, kiket hivatásuk állandóan másutt köt le.

Hogy pedig egészségügyi- és nevelési szempontból polgári iskolánk mostani elhelyezése mily botrányos, arról — minthogy az már

Kivándorlók voltak Magyarországból s Braziliába mentek új hazát s új életet keresni. Lehetek ötszázan, csupa magyarok, a Duna és a Tisza mellékéről. Ott álltak vagy ültek mindannyian a hajó fedélzetén, czókmókjaik s batyuk halmaza mellett s mikor már nem láttak semmit a száraz földből, még akkor is arra néztek, hol az a messzeség homályában tünt el.

— Te Juliska — szólította meg Fodor András a leányát, — tán beteg vagy, hogy oly halovány az arcod?

— Igen atyám uram — beteg vagyok, fáj a szívem.

Mindketten nagyot sohajtottak s a szép leány könnyeit törülte föl szeméből. Ott ült András gazda egy kötélcsomón, leánya pedig mellette a vitorlarudhoz támaszkodva; alig szóltak egymáshoz; nézték a tengert s tovaillanó habokat.

— Édes atyam, minek is kellett nekünk elhagyni a mi édes hazánkat s erre a nagy s bizonytalan utra kelniünk?

— Mit tudom én magam is, felelt András gazda, ... nem lehetett otthon már megélni; abban az újvilágban pedig még gazdagok is lehetünk. Csak nem hagy el végkép a jó Isten...

Bánatos szava oly szomoruan hangzott a leány fülébe. Az a hatalmas ember egészen összegörnyedve nézett a nagy végtelenségbe. Egyszerű, érző lelkén a fájdalmak és megpróbáltatások egész vihara tombolt keresztül. S amikor összeszorította az öklét s felemelte a homlokához, amellet nagyot sóhajtott, elárulta, hogy belül a szívének valami fáj, nagyon fáj. Talán a válás a hazai földtől s attól a sirdombtól, mely alatt hűséges hitvestársa nyugodott?

A többiek is, akik velük utaztak, elvesztették a kedvüket, mert elvesztették a hazájukat. Mikor ott usztak a tenger síkján, csak a szemök pillantása röpülhetett szerteszét a nagy tórbén, ők maguk, mint a rabok, összeszezsufolva a fedélzetén, nem tehettek tizenöt lépést, hogy korlátba ne ütköztek volna. Mikor kibeszélték már magukat, elhallgattak s mindegyik a saját lelkének gondjaiba mélyedt.

Voltak közöttük öregasszonyok, szoptató asszonyok, serdülő leányok, mezitlábos gyermekek. De a férfiak mind komorak voltak. Arczokról csak a bánat s a nagy bizonytalanság tükröződött le.

Mikor azután a hajót felkapta egy nagy hullám, vagy a szél féloldalra fordította, ijedt

többször hangoztattott, s így köztudomásu — nem is érdemes beszélni.

Ez a másik oka annak, hogy polgári iskolánkat aránylag kevesen keresik fel.

Az előbb említett okot a szülők egészségesebb gondolkodása, ez utóbbit pedig az iskolát fentartó hatóság szüntettette meg.

Kálmán Károly.

Uj népliget.

Ligetben ugyan nem mondhatjuk, hogy hiányunk van, de azok nem igen elégítik ki ily nagy város igényeit.

Paliestől eltekintve, melyre nézve később tesszük meg észrevételeinket, van egy igen szép ligetünk: a város liget, ennek azonban nagy hátránya, hogy a város azon részétől, ahol az intelligencia tömör csoportban lakik, igen távol esik, — rendes közlekedési ut oda nem vezet és így nem kívánhatjuk, hogy a közönség forró nyári napokon, magas falak között, puha aszfalton, árnyéktalan poros utcákon keresztül keresse fel a városligetet. Mind e mellett nemcsak, hogy fentartandónak tartjuk a város ligetét, de hiszszük, hogy több figyelmet is fordít a tanács ezen gyönyörű liget gondozására, s a veszni induló százados nyárfákat mielőbb új fákkal pótolja.

A Mária Terézia téren levő park bár kívánni valót alig hágy maga után, de kicsiny, éppen így nem jöhet számításba a Teréz-téren levő park sem, mert ez inkább gyermekjátékos térnek van igen helyesen szánva és célja, hogy idővel, ha kellő árnyat nyújt, a játszó gyermekeket ide telepítsük át.

Ujabb az intelligens közönség szívesen használja sétatárhelyül a szegedi-utat a honvédhuszár laktanyáig. Ezen ut mentén a szegedi szőlők végétől a honvédhuszár laktanyáig egy elég jelentékeny terület van. Ezen ugyanis hasznavehetetlen kopár területen már a jövő tavasszal egy népligetet kellene létesíteni, s a korcsolya pályát a Szegedi-ut másik oldalára áthelyezni, úgy szintén még ez év folyamán átkellene a két lovaglós teret a huszárlaktanya tulsó oldalára helyezni, s a területet derékon metsző utat részben a mostani korcsolya pálya mögött, részben pedig a huszárlaktanyának a

sikoltásban tört ki a félelem. Szívük megreszketett a gondolattól, hogy elborítja őket a víztömeg s a hideg hullámokban lesz a sirjuk; nem pedig az édes hazai földben.

Fodor András komoly ember volt s bátorította csüggedő társait. »Ne féljete, majd csak elsegít az Isten abba az új világba, hol azután jó dolgok lesz.

— S el tudná kend felejteni a régít, sugta neki leánya.

— El lányom, el, otthon lettem szegény, földhöz tapadt koldus, pedig dolgoztam kora reggeltől késő estig. Nem lehet már otthon a becsületes munkásnak megélni. De az újvilág, oh az új világ! ott minden meglesz, ami nekünk kell: gazdagok, boldogok leszünk.

Azután, hogy látta, hogy leánya keservesen zokog, lecsillapodott a felindulása, suttogva beszélt neki:

— Lásd leányom, itten már nem volt többé maradásunk. Tudod, hogy gazdag ember voltam; volt csinos házam, földcsékém, igavonó állat s szép lovaik az istállóban. Baromfi az udvaron. Te iskolába jártál s anyád szépen felöltöztetve küldött a templomba. Akkor azután három éven keresztül a termést elverte a jég, a jószág mind elpusztult, a házam leégett. Szegények lettünk. Én dolgoztam tovább elkeseredett szívvel, de többé

város felől eső kerítése mellett nyitandó uttal helyettesíteni.

Tekintve, hogy a Szegedi-ut ezen része már ma is kedvelt séta hely, másrészt pedig a kérdéses területnek a város más hasznát úgy sem veszi, figyelembe véve még azt is, hogy ezen terület közvetlen a villamos vasút mellett fekszik, önként kínálkozik egy újabb népliget létesítésére.

—s —s.

A nagy nap,

Bizony nagy! Nagyobb, mint a melyen megalakult az új kabinet, nagyobb, mint a szerb trónfoglalás napja, csak az a kérdés, hogy melyik és kinek?

A holnap — a deákságnak. Mert junius 29-ike a bizonyítvány osztás napja. Ezen a napon a költő tanúsága szerint tudjuk, nyárban, Péter és Pál összeférnek a — naptárban. Majdnem így áll a diák e napon tanárával, ha nem is épen a kalendáriumban, de szintén papíron. A bizonyítványon egy lapra kerül a nevek, de jó távol egymástól s köztük nagy — semmi! Azaz mégis! Épen az a bökkendő, a mi köztük, már t. i. a név közt nincs; mert van ugyan ott mind-egyiknél valami, némelyiknél számérték szerint talán sok is, de gyakran mégsem az, a mit a deák várt. E szerint, ha nem az van ott, a mit a tanuló remélt, az rá nézve semmi. Mert valamint a szó igaz értelmében rossz gyermekről nem beszélhetni, úgy a deák is azt tartja, hogy rossz tanuló nincs, csak rossz...!

Még a felnőttek közt is akad, aki ezt a gyermek elvet vallja s a helyett, hogy a tanárnak segélyére volna a nevelésben, még lovat ad a deák alá s Péter és Pál napján a Paliakkal együtt a Pálok is egyhangulag szapulják a tanárokat, akarom mondani, a Pétereket. Ezért vannak ők csak a papíron jó barátságban.

Pedig ha az a tanuló, ki éveken át tanulja a gondolkodás művészetét, megpróbálná ezt a tudományát kissé a gyakorlatban is alkalmazni, csakhamar rájönne némely igazságra.

Például, hogy a tanár ítélőképessége, bi-

már semmi sem sikerült. Anyád elhalt s árván hagyott minket. Akkor kaptam a község házatól egy kis könyvecskét, maga a bíró adta. Gyönyörű szép lakás van bele rajzolva; arnyas fák között gazdasági épületek; egy kilométer hosszú föld ára csak 45 frt. kapunk ajándékba két lovat, két ökröt, baromfit, vetőmagot, s gazdasági eszközöket. Ujra lesz buzaföldem s hallani fogom a pacsirta dalát meg a pitypalaty szavát; a reggeli szellő dus aranykalászos mezőt hoz ringásba s én boldog leszek újra, nagyon boldog.

Ez ragadt ki engem a hazából s ez visz az új világba.

A leány csak hallgatta a csillogó szavakat; az ő lelkét sötét sejtések gyötörték s úgy gondolkodott, hogy e fényes ígéretek mögött kegyetlen valóság, nagy nyomor, sok könny s keserves szenvedések rejtőznek.

E közt a tengeren kitört a vihar; a szél belekapott a vitorlákbá, s örült sebességgel vitte előre a féloldalra fordított hajót. Az égen sötét, nehéz felhők usztak s a villámlás fényénél toronymagasságra nőtt habokat láttak. Ekkor egy borzasztó dőrej hallatszott s a főárbóc recsegve dőlt le a hajóra. Fodor András térdre hullott, összetette a kezét s hangosan imádkozott: Uram irgalmazz!.. (Folytatjuk).

zonyára van akkora, mint a tanulóé. Ha már most ennek tudatában teszi szívére a kezét s átgondolja a lefolyt tíz hónapot, ha fájdalomosan is, rá kell mondania az első mérgében összegyűrt bizonyítványra: megérdemeltem.

De a tanár ítélő képessége nagyobb, mint a tanulóé, s ehhez járul a növendék iránti szeretete, továbbá igazságérzete, lelkiismerete, tehát ami abban a bizonyítványban van, a szándékot illetőleg mindenestre a legjobb a leghelyesebb. Hát a tévedés? Nem lehetetlen. De ha előfordulna is, csak arra szolgálhat, hogy a tanuló nemes önérzetre ébredjen s a jövőben példás viselete s kettőzött szorgalmával félre nem ismerhető módon igazolhatja magát föllebbvalói előtt, mint hogy saját lelkiismerete előtt önmagát már igazolta is. S ez a fő.

Az ugynevezett »végzetes kérdés«, valakinek a teljes félreismerése ki van zárva. Nem lehet, nem is szabad komoly testületről feltelezni, hogy a gondjaikra bizottak bármelyikéről is könnyelműen, felületesen ítélkezzék.

Akik a tantestületek munkakörét közelebről nem ismerik s csak az elégtelenek száma után ítélnek felőlük, nem is sejtik, mennyi gond, mennyi körültekintés, mennyi aggodalom kel és nyugszik velök naponta. Ezek nem is képzelik, hogy a tantestületek iránt tanusított s különböző alakban nyilvánuló bizalmatlanság mily keserű labdac, de korántsem — orvosság! Vagy mit szólna az apa, ki szíve legjobb érzései szerint neveli gyermekeit, ha azzal köszöntené egy reggel szomszédja, hogy készakarva rosszul neveli gyermekeit s nem ismeri saját véreit!

De nem özööm tovább a fonalat, ez alkalommal itt csomót kötök rá, a bizalom csomóját. Hagyjuk ezt a csomót érintetlenül tanuló is, szülő is! Olvassuk, lapozgassuk az értesítőket s okoljunk belőlük ezzel a nagy igazsággal: ki mint vet, úgy arat.

R. Z.

Forgácsok.

Bécsben össze ült a hadügyminiszterium tanácskoznia a magyar ellenzéknek adható engedményekről.

De hát milyen ország hadügyministeriuma volt az?

Magyarország hadügyministeriuma? Ennek csak nem kell hosszas gondolkodás, hogy a magyar követelések helyességéről meggyőződve, azokat megadja?

A közös hadügyministerium? Mi köze ennek a magyar hadügybe bele szólni? Vagy ha bele szól nem éppen úgy magyar ő mint német? És ha egyenlő arányban mind a kettő, talán csak tudja, hogy igazi ut van?

Vagy talán az osztrák hadügyministerium ült össze a mi kérdéseink felett tanácskoznia?

Igaz, hogy ennek sok fejtörést okozott s okoz az ellenzék küzdelme, de quo jure dönt ő a magyar ügyekben?

Vagy talán nem vagyunk mi független magyarország?

De hogy nem! Az egész világtól függetlenek vagyunk, csak épen a szomszédtól nem!

De hát ilyen telhetetlen volt mindég ez a magyar, mikor 100-tól független, akkor ettől az egytől nem akkar függeni!

Igazán ázsiai nép!

* * *

A hét éves háborút magyar vezényszóval harcolták végig a magyar csapatok!

Az örökösödési háboruban magyar vezényszó mellett száguldottak Ausztria megmentésére végig a harczmezőn a mi véreink.

Napoleon ellen magyar vezényszóval vezették a magyarokat....

Győzelem volt mindenütt, minden téren.

Az olasz hadjáratban németül commandiroztak.

A porosz háboruban német volt a commandó.

El is vesztettük Olaszországot.

Ki is vertek bennünket Németországból.

Hogy most már mégis miért olyan rettenetesen veszedelmes a harcz képességre a magyar vezényszó, azt fejték meg azok a tudós urak, akik Napeleonról is bebizonyították, hogy nem ismerte a taktikát. Mert ha ismerte volna — mondják ők — akkor nem csinált volna olyan órútségeket, mint a milyen volt az alpesi átkelés stb.... És akkor megverték volna őt mindég.... mindég...de mindég!

* * *

Nagy Lajos királyunk alatt egy moldvai vajda így czimezte magát:

„Isten és a magyar király kegyelméből Moldva s Bessarabia fejedelme” stb....

Igazat mondott, mert csakugyan az Isten s Magyarország királya tartotta fenn őt a trónon...

De bezzeg megjáránk mi, ha nekünk is ilyen igazmondóknak kellene lenni. Oda írhatnánk mi is hogy:

„Isten és Bécs kegyelméből független Magyarország.”

Az „Isten” szót még el is hagyhatnók, mert nekünk úgy látszik még az Istenünk is Bécs!

* * *

Nem igen lettek miniszterelnököt! Nehéz dolog is.

Ki nekünk jó volna, azt mi megbuktatjuk. Kit Bécs akar, az nekünk nem kell, s a kit mi akarnánk azt meg nem adják nekünk független, szabad magyaroknak!

De hát így van ez jól, mert hát másképp nem merjük megpróbálni!

Csak azt nem tudom, miért a mi jelzőnk „nyakas magyarok” mikor olyan könnyen hajlik a nyakunk.

Vagy talán azért, mert olyan hosszú a nyakunk, hogy minden felé tudjuk hajlítani?

Hogy ezek rettenetes rebellis gondolatok.

— No jó! Kezdjünk más Tónust.

* * *

Az országot az ex-lex a tönk szélére viszi! Az adó nem foly be, s nincs miből fizetni a tisztviselőket. A hadsereg nem kap ujoncokat s a régiakat kénytelen tovább benn tartani.

Megakadnak a fontos szerződéses, nincs kiegyezés....

És mindez miért?

Azért, mert holmi magyar vezényszó meg miért epekedik a nép!

Alkotmányos állam vagyunk vagy mi?

Már pedig a mi alkotmányos többségünk nem kéri ezeket!

Ki látott már olyan parlamentet a hol a kisebbség dominál?

Ázsiai állapot volna ez, mi pedig kultur nép vagyunk!

* * *

Ez is ellenzéki izű! Próbáljuk másképen!

* * *

A hét éves háborúban, az örökösödő háboruban, Napoleonnál, hogy magyar volt a vezényszó?

Igaz! Győztünk is! De a hadi terveket

osztrák generális urak csinálták német nyelven!

Hogy azt nem követték a magyar urak, arról ők nem tehettek. Azért is csináltak olyan minden stratégiát kicsufoló dolgokat, hogy Berlint egy ezred megsarcolta!

De az nem bizonyít semmit, német vezényszó alatt is meglehetett volna csinálni azt.

Nagy Frigyes is német vezényszó alatt verte végig az összes ellenfeleit!

* * *

Hogy „Bécs kegyelméből független Magyarország?”

Ez meg nem áll!

Mi függetlenek vagyunk. Nekünk nem parancsol semmi féle Bécs!

De hogyha mégis jó szándékunkból azt tesszük a mi Bécsnek tetszik, mi van azon megütközni való?

Ejszen ebből látszik, hogy függetlenek vagyunk: annak a kedvére teszünk a kinek nekünk tetszik.

* * *

Hogy még ez is ellenzéki Szerkesztő ur?

Hát akkor miről irjak?

Csak nem írhatok a színügyi bizottságról s a kultur tanácsnokról.

Hogy miért ne?

Már bocsánatot kérek én sok minden kelepzeből ki tudtam eddig találni a kibuvót, de ha ennek a kettőnek a viszonyába bele bonyolodom, abból ki nem bonyolodom soha.

Hogy miért?

Hát tessék megmondani nekem ezt:

Kultur ügy a színház? Igen.

Akkor miért nem tartozik a kultur tanácsnok hatáskörébe?

Hogy nem kultur ügy?

Akkor meg miért neki egy külön kulturális jellegű bizottság?

És elhiszik kérem, hogy ebben a kultur tanácsnok contra — színügyi bizottság s színügyi bizottság contra kultur tanácsnok féle perben mind a kettőnek igaza van s csak egynek nem lesz igaza t. i. a színiigazgatónak, ha bele bukik azoknak a követeléseknek a teljesítésébe, a melyet ez a két kultur faktor elébe ír.

De hát miért született színigazgatónak, miért nem püspöknek.

Régi közmondás, de igaz is ám!

Bibó-Bige György.

H I R E K.

Szabadka, június 27.

— **Lapunk legközelebbi száma a kettős ünnep miatt szerdán reggel jelenik meg.**

— **Közülési póttárgysorozat.** A 30 ki közgyűlés tárgysorozatához még a következő tárgyak kerülnek: belügyminiszteri leirat két új gyógyszerár engedélyezése iránt, Nimcevic János és társai felebbezése a korai vásárlás tilalmazása tárgyában hozott tanácsi határozatra, Tócsér Gábor felebbezése, Berovits János kérvénye 3 havi szabadságért, belügyminiszteri jóváhagyó leirat a vásárvámdíj szabályrendeletre vonatkozólag. Skultéti Géza adópénztári ellenőr nyugdíjazása, főispáni átirat dr. Szilasi Mórnak tb. főorvossá történt kinevezésére vonatkozólag, az ügyészség betérjeszti a Zomboresevics Vincze féle alapítvány alapítólevelét, mérnöki hivatal jelentése Mihálykovies György utca szabályozási ügyére vonatkozólag, belügyminiszteri jóváhagyó leirat az 1903. évi költségve-

tésre vonatkozólag, Csóvics Ilona kérvénye segélyezés iránt.

— **Hock János felolvasása.** Hock János országgyűlési képviselőnek mai felolvasása a megváltásról megkapóan tanulságos élvezetet nyújtott. A nagy szónok mindazt, amit elmondott átértette, mindazzal amit előadott meggyőzött. A szívet és az ést vitte magával, ismertette a megváltásnak magasatos történetét, melynek folyamánya a Krisztus utáni világtörténet. Köszönettel tartozhatunk csak Hock Jánosnak, hogy szives volt városunkban is megjelenni, hogy mindazt a szépet, igazat, melyet ő érez és tud, velünk is éreztesse.

— **A nyugdíjügyi bizottság** ma délelőtt ülést tartott, melyen Jakobsits Gyula tanácsnok és Skultéty adópénztári ellenőr nyugdíjgyét tárgyalták. Mindkét tisztviselő nyugdíjaztatását ajánlották.

— **Esküvő.** Szőlősi Jenő, székesfővárosi tanár, f. évi július hó elsején esküszik örök hűséget Szabadkán Szántó Erzsébet kisaszonynak, Szántó Ede tanító leányának. A polgári esketés d. e. 9 órakor lesz, az egyházi d. e. fél 11 órakor, az örömszülőknél Széchényi-tér, 105. szám alatt lévő lakásán.

— **Loosz István** főgymnasiumi tanár, a kit a kultuszminiszter a szünidei görög-pótló tanfolyamra rendelt, a városi tanácstól 150 korona segélyt kér. A mai tanácsülés 100 korona kiutalását rendelte el.

— **Az utadó zarszámadások.** Az 1901. és 1902. évi zarszámadások már elkészültek. A közigazgatási bizottság július havi ülésén már tárgyalás alá is kerülnek.

— **Tanulmány ut.** Dr. Dömötör Miksa gyermekgyógyász és külteki trachoma orvos holnap négy heti tanulmányuttra indul Némeországba, a hol a gyermekgyógyászat és trachomakezelés újabb módozatait fogja tanulmány tárgyává tenni.

— **A tanács figyelmébe.** A Palicsra járó közönségre nem valami nagyon kellemes benyomást gyakorolnak azok a pocsoltyák és gödrök, melyek az országot mellett különösen a huszárlaktanya környékén elterülnek. Felhívjuk a tanács figyelmét, hogy ezeket a pocsoltyákat és gödröket mielőbb töltesse fel és egyuttal igaztassa ki a földhordással csinált gödröket is, a földhordást pedig a legszigorubbant tiltsa el.

— **Telefon a mérnöki hivatalban.** Most már a mérnöki hivatalban is van telefon, a mit főleg az új hivatalos helyiségnek köszönhetni. A városháza telefonhálózata örvendően gyarapodik.

— **Az olcsó halak.** Ma 60 fillérért lehetett venni egy kiló pontyot. Ez a hihetetlen olcsóság mindenkinek feltűnt, hogyan lehet ilyen potom áron vesztegetni, Palics izletes halát. Pedig bizony ez a hatóságnak okozta a legnagyobb fejtörést. A mult heti felhőszakadás következtében annyira megáradt a Palics, hogy a halak kiusztak a vidékre, a vizet levezető árkokba, s most ezerivel várják a rétek apadó vizeiben halálukat, Hanem, hogy a város kára kevesebb legyen, már napok óta fogják a réteken, az árkokban a halakat, s adják el úgy, ahogyan lehet. Naponkint 10—15 métermázsza kerül így potom áron az eladásra. A városnak tehát meglehetősen nagy kárt okozott a mult heti felhőszakadás.

— **A színügyi bizottság** új szabályrendelete, melyet Szerdahelyi Sándor alapos tanulmányozás után szakavatottsággal készített

el, a tanács kinyomatta és a bizottsági tagoknak ma már kiosztotta, hogy minden bizottsági tag kellően hozzászólhasson, ha tárgyalás alá kerül.

— **Halálozás.** Lulics Simon, ismert építő iparos hosszas betegeskedés után az éjjel meghalt. Temetése holnap délután lesz. Az ipartestület a gyász jeléül kitűzte a fekete lobogót.

— **Uj kutak.** Több helyről az ivóvíz élvezhetlensége miatt érkezett panaszok folytán a tanács több új kut fúrását határozta el s egyelőre, mivel itt legnélkülözhetlenebbek, a Bethlen és Hold utcák sarkán, továbbá a IV. körben egy később kijelölendő alkalmas helyen furat új kutakat.

— **Pallosi frissítő fürdők.** A palicsi hideggyógyintézetben frissítő fürdők létesítését határozta el a tanács, s ezek használatát 1 korona ellenében július hó elsejével engedélyezte.

— **Az új halpiaoz.** Közegészségi szempontból bizonyára rossz helyen volt a mi halpiaozunk. **Láng** Simon, aki, mint halászati felügyelő, dicséretre méltóan serénykedik, figyelemre méltó indítványt terjesztett a tanács elé, mely ma foglalkozott vele és el is fogadta. Eszerint a halpiaoz ezentúl a városháza mögött elterülő Csokonai téren lesz, ahol nincs nagy forgalom, nincs üzlet. Ezen a piacon most már a kofáknak csak vízzel telt hordóban szabad halat árulniok.

— **Anyakönyvi hírek.** *Meghaltak:* Krnyajszki Rozina 13 év, Kudlik József 10 hó, Szárics Katalin 18 év. Szül. 6; 3 fiu, 3 leány. Eljegyzések: Kovács Pál és Brayer Klára, Keserű Máté Kiskukoricza Julianna. Házasságok: Sós Béla Olyuz Rózával, Bach Lajos Balog Máriával, Kuzics Márk Tócsér Annával, Mátics Péter Jurics Viktóriával, Szkenderovics Ferencz Mamuzsich Klárával, Pércsics Ferencz Juhász Máriával.

— **Pallosi tüdővendégek junius hóban.** Özv. Vojnich Lukácsné, Sztojkovich ügyvéd, Goldschmidt Emma (Bécs), Lóvy Manó, Pritz Maximilián főhadnagy, Barna Sándor hivatalnok, Hauser Adolf kereskedő, Béni Vilmos rendőrtisztviselő (Budapest), dr. Kőrösné (Szeged), Gálfy Györgyné, dr. Bányai Bertalan, Kepes Alice gyógyszerészné (Zombor), Rumsauer György, özv. Tótfalussy Koltay Irén, (Budapest), özv. Berényi Józsefné (Budapest), dr. Éperjessy Béla ügyész, Varga Lajos iparos (Szeged), Keresztes Pál földbirtokos (Mélykut), Piukovich József orsz. képviselő, dr. Salánky József törvészéki bír., dr. Schossberger József ügyvéd, Heuduska Jakab magánzó, dr. Lövinger Adolf lelkész (Szeged), Rottmann Imre vasgyáros, Lányi Mór bankigazgató, Fabinyi Ferencz kir. táblai elnök (Szeged), Weitzenfeld Salamon kereskedő dr. Szirchich György közjegyző (Topolya), Baumann Jánosné (N.-Becskekerek), Spitzer Dóriné (Apatin), Geiger Mór kereskedő, dr. Czedi Károly ügyvéd (Arad), Picher Keresztély (Szeghegy), Mahr Antal kir. trvszéki bír., Dukai Vera földbirtokos (Ó-Kanizsa), Lux Pálné, Balázs Piri Dániel hivatalnok, Vörös Emma vendéglős, Jankovich László százados, Varga Lajos iparos (Szeged).

— **Az új gázlámpák.** A mai tanácsülés elhatározta, hogy a gyér utcai világítás pótlására 100 új gázlámpát állíttat föl s utasította a számvevőséget, hogy a jövő évi költségelőirányzatba vegye fel az ezzel járó kiadásokat.

— **Ejjeli tüzlárma.** Ma éjjel után a városi toronyór a Miloszavlyevits-féle gőzmalom kéményéből kitóduló szikrákat láva, tüzet jelzett, mire úgy a városi, mint az önkéntes tűzoltók csakhamar a helyszínen termettek, de komoly tüzveszedelemre nem ta-

láltak, mert a kitóduló szikrákat csupán a kémény erős légvonata okozta.

— **Osztrák jajveszékölés.** A bécsi lapok valósággal konsternálva vannak, hogy Magyarország sikert aratott a katonai kérdésekben és minden sorukból kéri az előlött érzett megdöbbenés. Valamennyin tultesz egy bécsi politikai tudósító, az Information, mely a következőket írja:

»Junius 24-ike a szerencsétlenségek első-rangu napja a monárkiára nézve. 1859. év junius 24-én Solferinonál legyőzte hadseregünket az egyesült franko-szárdinai hadsereg és e napon kezdődött a monárkia hanyatlása. Az 1903. év junius 24 én pedig megtörtént a birodalom (!) kapitulációja a magyar obstrukciónizmus, vagyis a rosszul leplezett forradalom előtt.«

Azután pedig így folytatja:

»És ha legalább megvásároltuk volna a békét ezen a drága áron! De még ezt se! Ősszel, a véderőjavaslatok tárgyalásakor jönnek majd a »nemzeti« követelések és ezeket meg fogják adni, mert elvesztették az erkölcsi és materiális erőt arra hogy megtagadhasák azokat. A végleges véderőtörvény tárgyalásakor a magyar éket bele fogják verni a hadseregbe és ha ezt ketté osztják, mi marad még egyéb, mint a közös uralkodó, miután a gazdasági különválás is lassan, de biztosan közeleg.«

— **Képesítő vizsga.** A helybeli állami tanítónőképzésében a képesítő vizsgálatok a mai napon befejeződtek.

— **Tolvaj pékinas.** Basics Sándor bajmoki illetőségű pékinas B.-Almásan a gazdájától 10 koronát ellopott s aztán megszökött.

— **Hűtlen megbízott.** Gyurics Ferencz tegnap délután Jaramazov Lajossal hazaküldötte a piacon vásárolt árukat, azonban ez a megbízatást nem teljesítette, hanem az árukkal ellillant.

— **Az uri látogató.** Kiss József helybeli lakoshoz tegnap egy uri kinézésű egyén állított be és Molnár Antal győri mérnöknek mutatta be magát, azonban míg a házigazda kiment az udvarra, nem birt ellenállni az asztalon kínálkozó ropogós 20 koronás bankónak s azt magához véve nyomtalanul eltűnt. Az álmérnököt a rendőrség kőrözi.

— **Vásárl vendégek.** Három jeles firmát csipett el ma rendőrségünk Lakatos Sándor rendőri felügyelet alatt álló cigány lakásán. Mindhármán valószínűleg azért jöttek Szahadkára, hogy a hétfőn kezdődő országos vásár alkalmával a zavarosban halászhasanak. Az egyik Lauda János verőcei póksegéd, a kit a kaposvári törvényszék kőröztet, a másik Rákics János pancsovai volt városi irnok, a harmadik pedig Bognár Mária kulai lakosnő. Laudát a rendőrség letartóztatta, a másik kettőt pedig illetőségi helyére küldötte, Rákicsot egyszersmint Szabadka város területéről kitiltotta.

Az érettek bálja.

A helybeli közs. főgymnasiumnak ez idén érettségi vizsgálatot tett ifjai ma sikerült nyári táncvizigalmat rendeztek a »Szegény tanulókat segélyező egyesület« javára. A bál, mely Palicson a nagyvendéglő táncz helyiségében folyt le, ügyesen összeállított műsorú hangverseny előzte meg. A hangversenyzők kiválóságán, a tánczrend változatosságán és a nagyszámban egybegyűlt közönség válogatott-

ságán kívül a fesztelen kedélyesség, otthoniasság tették élvezetessé a mai estét. A csupa maturansokból álló rendezőség minden lehetőt elkövetett a mulatság emelésére.

A mi a hangverseny egyes számait illeti, azok kivétel nélkül dicséretet és elismerést érdemelnek. A publikum egyaránt zajos tetszéssel honorálta **Herczl Mariska** zongoraművészetét (Stindler: »Boszorkánytáncz«, továbbá Sarasate: »Czigányének« és Ch. Dancla: »IV. Symphonia« cz. hangversenyszámok zongorakiséréte), **Szabados Ilonka** monologs'ava-valatát (»Izé kisasszony«), kiket a figyelmes rendezőség remek virágosokkrokkal is kitüntetett, továbbá **Hajagos Károly** énekét (»Magyar népdalok«), **Kunetz Béla** hegedűsolóját (Sarasate: »Czigányének«) és végül **Kunetz Béla** és ifj. **Brenner József** classicus duettejét (Ch. Dancla: »IV. Symphonia« hegedűn zongorakiséréttel.)

Áttérünk most a báltudósítói tisztség utolsó actusára és a következőkben adjuk a jelenvolt hölgyek névsorát:

Kunetz Nőv., Weisz Erzsike, Kramer Nőv. (Szabadka) Kramer Nővérek (Tápió György), Decsy Nővérek, Schenk Irénke, Weibel Erzsike, Szabados Ilonka, Herczl Mariska, Töncs Margitka, Mácskovics Nővérek, Pilis Mariska, Boromissza Margit, Bilitzky Mariska, Kopp Irma, Kopp Etel, Dimitrievics Nővérek, Szirchichné (Topolya) Piukovics Irma, Dr. Geréb Józsefné (Budapest) Baschné (Bpest) Hauser Adolfné, Ásványi Margit, Szossa Piroška, Madera Lajosné, Lábás Ilonka, Kosztolányi Mariska, bajsai Vojnich Nővérek, Kráhl Nelli Bakos Irénke, Knézevich Mileva, Paukovits Nővérek, Erdélyi Ilonka, Kuzmanovits Margit, Taussig Nővérek, Berger Erzsike, Polyakovics Nővérek, Fabinyi Irénke, dr. Csillag Károlyné, dr. Sztojkovicsné, Sztojkovits Zorka, Faludi Ilonka (Kelebia).

P. B.

TANÜGY.

— A szabadkai községi főgymnaz által 1903. junius 29-én d. e. 9 órakor a tanintézeti épület tornacsarnokában rendezendő tanévzáró ünnepély programja: Megnyitó beszéd, tartja: Kosztolányi Árpád igazgató. Váradi Antal, »A magyar dal« költemény szavalja: Márczy Róbert 4. A) oszt. tanuló. Részletek felolvasása a Széchenyi-féle pályázat nyertes művéből. Erdődi Ernő, »Dalra fel!« kétszólamu, Weibel Károly Mária »Ima« a Bűvös Vadász dalműből 3 szólamu, gyermekkar. Részletek felolvasása a Ross-Schäffer-féle pályázat nyertes műveiből. Váradi Antal, »Rákóczy Ferencz Rodostón,« költemény, szavalja: Licht József 7. oszt. tanuló. Jutalomdíjak kiosztása. Igazgatói zárszó. Kölcsey Himnusz, énekli: a tanuló ifjuság. Ezen ünnepélyre a nagyérdemű közönséget tisztelettel meghívja az igazgatóság.

— A zenede záróvizsgálja. holnap, vasárnap délelőtt 10 órakor lesz, a Pest szálloda nagytermében. A vizsgán a zenede következő jelesebb növendékei fognak szerepelni: Rosenfeld Margit, Görög R. Sylvia, Szilágyi Dezső, Kohn Andor, Kunetz Sándor, Jarányi Erzsé, Horváth Irma, Gajer Ferencz. Wahl Frigyes, Turbok Vilma, Rónai Margit, Klein Gyula, Klein Ilona, Spitzer Dávid, Köhler Emma, Wandmann Olga, Balog Ilona, Fülöp Ilona, Hirschberger Stefánia, Her-

czegovics Ilona, Dimitrievics Zorka, Meződy Károly, Grad Ilona, Stern Emma, Pollák Ella, Herczegovics Róza, Handelsmann Ibolyka Vojnich Lujza, Schützenberger Stefánia, Dimitrievics Vera, Fischer Ella, Herczl Mariska, Dominus Ella.

— **Záró-ünnepély a polg. fiúiskolában.** Szombaton d. e. 10 órakor tartották meg a záró-ünnepélyt a városi polgári fiúiskolában. Az ünnepély a következő sorrend szerint folyt le: 1. Abrasich Antal igazgató megnyitván az ünnepélyt, a növendékeket valóságosságra, hazaszeretetre és szorgalomra intette. 2. Francia nemzeti dal, éneklék a IV. oszt. tanulók. 3) Író-szobám, éneklék a III. oszt. tanulók. 4) Kis-Kunság, Petőfy S.-tól. szavalta Gaál József I. oszt. tanuló. 5) Kling-kling, Sarkantyum peng. éneklék az I. oszt. tanulók. 6) Vadászkar, éneklék a III. oszt. tanulók. 7) A fecske Sükei K.-tól, szavalta Meznerics Ferencz I. oszt. tanuló. 8) Nép-dalok, éneklék a II. oszt. tanulók. 9. Lengyel himnus, éneklék a III. oszt. tanulók. 10) A ledólt szobor, Petőfytól, szavalta Kulhanek Ferencz III. oszt. tanuló. 11) Bucus az iskolától, éneklék a IV. oszt. tanulók. 12) Rákóczy-induló, éneklék a III. oszt. tanulók. 13) Jutalmak kiosztása. 14) Abrasich Antal az iskolaszék nevében mondott köszönetet a tanári karnak odaadó fáradozásáért. Kár hogy sokan nem voltak tanui ezen — ünnepélynek, akik jelen voltak, nagy gyönyörűséggel hallgatták a szépen előadott szavaltokat, de különösen az énekszámokat, melyeknek betanítása körül Kovács Mihály énektanító kiváló szorgalommal párosult szaktudással fáradozott, s a melyért őt méltó dícséret illeti.

— **A népi iskolák tanévzáró ünnepélyei.** Városunk népiskolai tudvalevőleg 9 kerületre oszlanak, u. m. 8 belterületi és a kilencedik. tanyai iskolakerületre. A belterületi iskolák élén 8 igazgató tanító áll, akik a tanévzáró vizsgák megejtése után f. hó 28-én ünnepélyes »Te Deum« hálaadó istentiszteletre vezették kerületük növendékeit az osztálytanítókkal együtt. Az istentisztelet után következett a záróünnepély, melyet az ajándék-könyvek kiosztása követett. A II. körü. (Szent György téri) népiskola tantestülete és növendékei a következő műsor szerint tartották meg az évzáró ünnepélyt: 1) Megnyitó. Rövid, magvas beszéddel nyitotta meg az ünnepélyt Hoffmann György igazgató, további szorgalomra és a szünidőben is ismétlésre ösztönözve a tanuló ifjúságot. 2) Hymnus, énekeltek az összes növendékek. 3) A kis béres szavalta Pucher Anna. 4) Éji látogatás sz. Mátray Lajos. 5) Anya és gyermeke sz. Szarvas Etel. 7) Rab gólya sz. Evetovics Vincze. 8) Szózat. Énekeltek az összes növendékek. Az ünnepélyt az említett igazgató-tanító rövid beszéddel fejezte be, mely után mintegy 70 ajándék könyv és a bizonyítványok kiosztása következett. Hasonló módon ünnepelt a többi kerület is.

Törvénykezés.

Büntető főtárgyalások.

A szabadkai kir. törvényszék büntető tanácsa a jövő hétre a következő ügyeket tűzte ki főtárgyalásra:

Junius hó 30-án. Weitzmann Jakab és t. — közokirat hamisítás. Szabó Ferencz — család. Horváth András és t. — lopás.

Julius hó 1-én. Tóth Juhász Bálint — lopás. Uszléber Gertrud — lopás.

— **Bajuszpor.** Furcsa esetben fog legközelebb ítélkezni egy vidéki járásbiróság. Egy német község nagyvendéglőjében jókedvű társaság borozgatott. Az egyik német polgár Durcholcz Florián, kinek nagy bozontos bajusza van, egyszerre csak elkezdte: Elmehetsz Albert András a csupasz száddal, magyar bajuszt hord. Albert nem haragudott. A bajuszos polgár oda fordult Alberthez:

— Nézd Albert, odaadom a fél bajuszomat 200 koronáért.

A magyar mosolygott, fürkészve körülnézett, majd odanyújtotta a kezét:

— Áll az alku. Fél bajuszodat leberetváltatod. Ezért kapsz 200 koronát. Aki megszege a fogadást, dupláját fizeti.

A vig társaság mulatott a furcsa tréfán, de a fele sem volt tréfa, mert Albert András nyomban elővette a nagy bugyellárisát és lefizette a 200 koronát. Azután tovább mulattak, fecerunt magnum áldomás. Durcholcz Florián jól aludt mámoros fővel és mikor délfelé fölbredt, menten eszébe jutott a furcsa fogadás. Nézte nézte a bajuszát, talán százszor is végigsimitotta, már készülődött, hogy levegye, de nem, hozzá se szive, se ereje, szeméből ki is csordult egy nagy könnycsepp. Mégis csak sajnálta. A falu csufja lett volna. — »Flórián ohne Schnurbart«. Elővett 200 koronát és két esküdtel elindult Albert lakására, hogy a pénzt visszafizesse, mivel nincs szándékában a fogadást beváltani. Igen ám, csak hogy a bajusztalan nem állt rá. — követelte, hogy vegye le a fél bajuszát, vagy fizesse meg a dupláját. Dorcholcz azonban nem volt hajlandó az összeget megfizetni. Albert András kapta magát, ügyvédet vallott és Durcholczot bepörölte. Most érdeklődéssel várják a bíróság ítéletét a bajuszpörben.

IRODALOM.

Jókai a Magyar Könyvtában. A Wodianer-czég e népszerű vállalata, mely eddig csak Jókai kisebb elbeszéléseit, rajzait, beszédeit tette közzé, legújabb sorozatának kibővítési programját és rátér a mester regényeire is. Kezdi pedig azek sorát azzal az époly érdekesítő, mint mesterien megírt munkával, a mely Jókai késő öregségének legméltóbban csodált remeke: az »Öregember nem vén ember« című regénnyel, mely tudvalevőleg akkor keletkezett, mikor a költő pár évvel ezelőtt újból házasságra lépett, s a melyhez az inspirációt is saját életének ez a mozzanata szolgáltatta. Ez a regény, mely bájos fantasztikumával Jókai legszebb művei mellé sorakozik, a Magyar Könyvtár kiadásában csak három számot (a 341—343-at) tölt meg, ennél fogva ára csak 90 fillér. A vállalat összes eddig megjelent számaiból kimerítő, számos író arcképével díszített jegyzéket bárkinek ingyen küld a kiadóhivatal: Lampel R. (Wodianer F. és Fiai) cs. és kir. udv. könyvkereskedése, Budapest, Andrassy-út 21. sz.

SZÍNHÁZ.

A bajai színügyi bizottság első ülése.

Másfélesztendő létezése óta f. hó 26-án gyűlt össze először konferenciára Baja város színügyi bizottsága, hogy elvégre véleményét mondjon a legilletékesebb forum is abban a kérdésben: nyári szinkört óhajt-e a bajai színházközönség, vagy pedig állandóbb jellegű téli színházat.

Mint levelezőnk értesít: a bizottság egyhangulag arra az álláspontra helyezkedett, hogy *Baja városának állandó jellegű, kőből épített és fűthető, diszes téli színházra van szüksége*, miért is elejtendőnek véli a közgyűlés által immár megszavazott nyári szinkör ideáját és kéri a tanácsot, hogy *80.000 korona költségvetéssel* tervet dolgozzon ki s ily értelemben tegyen javaslatot a közgyűlésnek. — Régi óhaja ez a bajai közönségnek s így érthető lelkesedéssel fogadják a hirt. Nagyon természetes, — írja levelezőnk — hogy a bajaiak most már egész joggal követelik a teljes szabadkai társulatot.

SPORT.

A Bácska sport egyesület tagjai Aradon.

Néhány nap előtt hírül adtuk, hogy a »Bácska« sport egyesület tagjai résztvesznek az aradi országos torna versenyen, mely versenyre az ország első versenyzői beneveztek. A »Bácska« tagjai közül ma utaztak el: Kozla András, ki a diszkosz vetési s súlydobási, Gruber Károly ki súlydobási s síkfutási és Szilberleitner Ferencz ki rudugrasi versenyekben vesz részt. Hisszük és reméljük hogy ismét dicsőséget szerezve jönnek haza fiatal athletáink.

Football match.

Ez az egy éves sport egyesület komolyan fogja fel hivatását; tagjai már országos versenyekben első díjakat nyertek el. A múlt vasárnap a budapesti ferenczvárosi club football csapatával mérköztek meg oly szép eredménnyel, mely dicsőségére vált e fiatal egyesületnek. Most mint értesülünk ujabban igen érdekes football mérkőzése lesz az egyesületnek. Ugyanis a »Magyar Athletikai Club« football csapattal f. hó 5-én érkezik városunkba, hogy megmérkőzzön a derék bácskai labda rugókkal.

Közigazdaság.

Időjárás. (A központi meteorologiai intézet távirati jelentése.) E hó 28-ára melegebb időjárás várható, keleten elvélve csapadékkal.

Gabonatözsde.

Budapesti gabonatözsde.

Mérsékelt kínálat és jobb vételkedv mellett ma 18.000 mm. buza kelt el tartott áron.

Más cikkek kevés üzlet mellett változatlanul zárultak.

A határidőüzlet gyengén fodult, az üzlet folyamán azonban az irány megszilárdult és az összes gabonaneműek 2—7 fillőrig emelkedtek. Az általános forgalom mérsékelt maradt.

	Kezdetre	Változás
Buza májusra	—	—
Buza		
Buza okt.-re	736	743—742
Rozs		
Rozs okt.-re	619	624—623
Rozs		
Zab májusra	—	—
Zab		
Zab okt.-re	543	545—543
Tengeri májusra	—	—
Tengeri júliusra	623	626—625
Tengeri aug.-ra	629	631—630
Tengeri májusra	5-29	531—528
Repce aug.-ra	11-85	11-85—11-95
Repce		

— **Műszaki tanulmány a Tiszán** A tiszavölgyi társulat tagjai közül, gróf Szapáry Gyulával az élükön, jönnek le számosan a Ti-

sza védgátjainak megszemlélése és tanulmányozása végett. A tásaság, melynek sorában lesznek Kvassay miniszteri tanácsos, Buljovszky és Linz osztálytanácsosok, Szolnokról indulnak Szegedre, ahol kiváló műszaki emberek Röck István műszaki tanácsos, Csernovits Agenor társulati igazgató, Malina Gyula főmérnök és mások csatlakoznak. A többi közt megszemlélik a Ferencz-csatorna torkolatát és a nevezetes zsilipeket Obecsénél és úgy folytatják utjukat Titelig.

Felelős szerkesztő:

DUGOVICH IMRE.

HIRDETÉSEK.

WACHSMANN JENŐ
 gyógyszerháza az »Órangyalhoz«
 Szabadkán, Zombori-ut 31sz.
 Telefon 227. sz.

Ajánlja dúsán felszerelt
 gyógyszerárát, s gyógyanyag raktárát
 a t. cz. közönség figyelmébe.

Az összes gyógykülönlegességek,
 impraegnált és egyszerű kötszerek,
 cognac, gyógyborok s mindennemű
 e szakmába vágó cikkek nagy-
 bani raktára s előnyös beszerzési
 forrása.

Telephon rendelések a város és Palics fürdő
 területére díjmentesen házhoz szállíttatnak.

Kladek Kázmér
 diszszoba festő és mázó Szabadkán
 Beresényi-uteza, 669. szám.

Elvállal minden e szakmába vágó
 munkálatokat, a legkényesebb izlésű
 szobák, vendéglők és termek fest-
 észetét — enyv, olaj, vagy tempera
 kivitelen

jutányos árak mellett.

Mindennemű

**Tűzijátékok és papír —
 lampionok**

— nagy választékban kapható —

Illgen János
 fűszerkereskedőnél, Szabadkán, a színház mellett.

12457./903. kap. igt.

Hirdetmény.

A szabadkai országos vásár *f. évi junius hó 29., 30., és julius 1-én* fog megtartatni, mely vásárra a sertések felhajtása tilos.

Megjegyeztetik, hogy a rendőrhatalóság a 39505/1901. sz. m. kir. kereskedelemügyi miniszteri rendelet intézkedésének megfelelőleg a vásárban árukkal megjelenő úgy helybeli, mint vidéki iparosok és kereskedőktől, az iparigazolványok felmutatását fogja követelni és így azon iparosok vagy kereskedők, a kik ezen minőségüket igazolni nem tudják, az árusítástól eltiltatnak.

Körem tehát ezen körülményt hatósága területén minél kiterjedtebb módon közhírré tenni.

Szabadkán, 1903. évi junius hó 23-án.

Szalay Mátyás,
 rendőrkapitány.

12231/903. szám. kap. ig.

Hirdetmény.

A m. kir. államvasutak helybeli osztály-mérnökségének folyó évi 1002 számú megkeresése folytán a mezei tűzkárok elkerülése végett felhívom az érdekelt földtulajdonosokat — kiknek szántóföldje vasut mentén van — hogy könnyen gyulladható (árpa, buza, zab, rozs stbef) terményeiket learatás után ne rakják körösztokba és asztagokba a pálya közelében, hanem ezeket 95 méter távolságra helyezték el a pálya tengelyétől a (sínektől) s így az összerakott körösztok és asztagok előtt a vasut felé eső oldalon néhány bárdzát szántsanak, hogy a netalán keletkező tüzek tovaterjedése ez által is megakadályoztassék.

Megjegyzem, hogy azok kik ezen óvintézkedéseket nem teljesítik, a vasut által okozott tűzvész esetén kártérítést nem kapnak s mulasztásaik következményeit maguk viselik.

Szabadkán, 1903. évi junius hó 20-án.

Szalay Mátyás,
 rendőrkapitány.

10276/1903. sz. P.

Hirdetmény.

A szabadkai kir. tvszék mint urbéri bíróság közhírré teszi, hogy a Kunbaja község határában levő urbéri birtokok tagosítása végett a tényleges birtokosoknak az 1836: X. és az 1871. LIII. t. cz. értelmében leendő megszavaztatása céljából határnapul 1903. évi julius hó 14-ik napjának d. e. 10 órája Kunbaja község házához tüzetett ki annak megállapítása végett, hogy a birtokosok birtok szerinti többsége kívánja-e a tagosítást.

A nem szavazók a tagosítást kívánókhöz számíttatnak.

A szavazati lajstrom elkészítése a kiküldött bíró által 1903. évi julius hó 14-ik napjának délelőtt 8 órájkor fog megkezdetni.

Szabadka, 1903. évi junius hó 21-én.

Dr. Polgár,
 elnök.

Dr. Solti,
 jegyző.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Minden apró hirdetés beiktatása 15 szóig 40 fillérbe kerül, minden további szó 2 fillérbe, vastagabb betűvel 4 fillérbe kerül.

Az apróhirdetések előre fizetendők. Értesítéseket a kiadóhivatal ad, levélbeni kérdésekhez válasza való bélyeg melléklendő.

AKINEK

házastársra,

segédre,

ispánra,

kertészre,

kulcsárra,

gazdatisztre,

gazdasszonyra,

szakácsnőre,

szobaleányra

van szüksége

AKI

butort,

zongorát,

bort,

gabonát,

gyümölcsöt,

házat,

telket,

birtokot,

kocsit, lovat,

eladni kíván

az a „Bácsmegyei Napló“

apró hirdetési rovatát
 használja.

Hirdetések

jutányos áron felvételnek
 lapunk kiadóhivatalában.

Nedves falakat

csakis

ASPHALTTAL

lehet teljesen szárazzá tenni; minden egyéb anyaggal való kísérletezés csak költséget okoz de célra nem vezet. Helyben 100-nál több lakást mentett meg a nedvességtől alulírott, ki e szakmába vágó megbízásokat készséggel elfogad és pontosan teljesít.

Karsai Bertalan

a Magyar aszfalt részvénytársaság képviselője.

Legolesőbb a

Terézia levélpapír

szép Ivori színben, **tükör sima felületű, kellemes írás.** — 50 boríték és 50 levélpapír, diszes dobozban

65 krajczár.

Kapható **Heumann Mór** papirkereskedésében Szabadkán.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Ingyen és bérmentve kap

mindenki egy kezelési könyvecskét, melyből bárki képes

legfinomabb Liköröket és Rumot

hideg uton minden készülék nélkül még a legkisebb mennyiségben is országszerte ismert arómáimmal előállítani.

WATTERICH A.
Budapest, VII. Dohány-utca 5. sz. alatt.

Roth Albert

bank és bizományi üzlete
Szabadkán 1. kör NemzetiCasinó palota.

Ajánlom pénzkölcsöneimet első és második helyre is 7% mellett, magas előlegeket nyujtok értékpapírokra, előnyösen számítok le váltó és kötelezvényeket, veszek és eladok mindenféle sorsjegyet.

Egyben felhívom a t. gazdaközönség figyelmét, a törlesztéses kölcsönökre, ugyanis az általam eszközlendő ily kölcsönöknél 2 1/2%-os félelvi részlettel már a tőke is törlesztődik, a kölcsönösszeg pedig nem záloglevelekben, hanem a legrövidebb időn belül készpénzben folyósítatik; minden költséget úgy a bekebelezetési összeget is előlegezek s így a kölcsönt felvevőnek semminemű előleges kiadásai nincsenek, sőt a kamatok is csak félév lejáratán után fizetendők.

Ugyanitt ajánlok I. rendű száraz hasáb és aprított tűzfát, porosz szalon, Coaksz és Salgó tárgáni kőszent waggonoként avagy kisebb mennyiségben is házhoz szállítva a legolesőbb árak mellett.

Teljes tisztelettel

ROTH ALBERT.

2548./1903. kap.

Hirdelmény.

A nagyméltóságú m. kir. Kereskedelemügyi Miniszterium 74061/902 számú rendelete folytán közhírré teszem, hogy az 1890 évi I. t. cz. 112 §-a értelmében a közutakon éjjel és sötét időben való közlekedés alkalmával minden járműnek (kocsi, szekér, kerékpár, stb.) égő lámpával vagy csengővel kell ellátva lennie, mert az ezen szabály ellen vétők esetről esetre 40 koronára terjedhető pénzbüntetéssel fognak büntettetni.

Szabadkán, 1903. évi április hó 18-án.

Szalay Mátyás,
rendőrkapitány.

Olvasd!

Olvasd!

ENGL ADOLF,

varrógép-kerékpárraktára és házi sürgöny (villamos osengető) installáló intézete.

Szabadkán, Kossuth-utca

a „Pest szálloda“-nak és dohány nagyüzetének átellenében.

elsőrendű varrógépet — részletfizetésre is, és a cöntinens legjobb kerékpárját, a „Styria“-t, a melynek főképviseelője, egyszersmind Szabadka és a megye nagyobb területére.

Különösen felhívja a hölgyközönség figyelmét **műhímezőgépeire**, a melyekkel bármilyen complikált mintájú hímzést **művésziesen** lehet előállítani.

Minták és gépek **bármikor** megtekinthetők és szaktanítás **INGYEN.**

Bevezet házi sürgönyöket (villamos csengőket és elfogad mindenemű e szakba vágó valamint bármilyen gépjavitást, lelkiismeretesen, pontosan és olcsón.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Legolesőbb bevásárlási forrás!

Elegáns kalapok, nyakkendők, botok, gallér és kézelők, keztyűk, harisnyák, fekérneműek és sport cikkek dús választékban.

Különlegességek női bluzokban.

EISLER IZSÓ

férfi és női divatárúházában
Szabadkán, főter.

LENGYEL MANÓ

„Bank és Bizományi Üzlete“

Szabadkán, 1. kör, Eötvös-utca 117. sz.

(az „Arany dínyé“-hez olímozott házbau.)

Ajánl **törlesztéses jelzálogkölcsönöket** 10 évtől 60 évig terjedő visszafizetéssel 3 1/2 és 4% kamattal, városi bérházak és földbirtokokra leendő betáblázás mellett.

Törlesztéses kölcsönök

engedélyeztetnek földbirtokokra a Bácskában 600 korona, 700 korona sőt 800 korona is katasztrális holdanként.

Megvásárolt földekre a vételár háromnegyedrésze lesz megszavazva.

Bővebb felvilágosítással készséggel szolgál

Schäffer Dilmos

bankigazgató
Szegeden.

Megbízható, szolid ügynökök alkalmaztatnak.

Magyar kölcsönkönyvtár előfizetési ára egy óra

1 korona

Heumann Mór

könyvkereskedésében

Szabadkán.

Alkalmi vétel.

STERN ADOLF

varrógép és kerékpár üzletében

igen olcsó árban kaphatók a legelső minőségű

KERÉKPÁROK.

Ugyanitt mindenféle gyártmányú

VARRÓGÉPEK

igen jutányos árban

a legelőnyösebb fizetési módokat mellett kaphatók. Továbbá **gépjavitások, szobasürgöny berendezések** s ennek évi fenntartása igen olcsón eszközöltetnek.